

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/47/2020
Identifikačné číslo spisu: 8018200733
Dátum vydania rozhodnutia: 23. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8018200733.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. (sudca spravodajca) a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci žalobcu: J.E. A., narodený XX. Q. XXXX, bytom P.. V. X, XXX XX W., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z 24. októbra 2018, číslo 60823-3/2018-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. februára 2020, č. k. 7Sa/30/2018-92, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. februára 2020, č. k. 7Sa/30/2018-92 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Kasačnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) kasačnou sťažnosťou napadnutým rozsudkom z 11. februára 2020, č. k. 7Sa/30/2018-92 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 24. októbra 2018, číslo 60823-3/2018-BA, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu proti prvostupňovému správne rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov z 31. mája 2018, číslo 16482-5/2018-PO vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia správneho orgánu preskúmal najmä v intenciách § 5 písm. c), § 14 ods. 1 písm. b) a §21 zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení Prvej hlavy Tretej časti SSP

upravujúcej všeobecnú správnu žalobu dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná. Krajský súd preto podľa § 190 SSP žalobu zamietol.

3. Krajský súd skutkové okolnosti, z ktorých vychádzal, rozsiahlo opísal v odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom v podstatnom za rozhodné považoval nasledovné skutočnosti. Žalobcovi dňa 15. januára 2008 zaniklo živnostenské oprávnenie a súčasne mu dňa 1. augusta 2008 vzniklo nové živnostenské oprávnenie. Z uvedeného dôvodu žalobca podal dňa 11. januára 2008 registračný list fyzickej osoby - odhlášku samostatne zárobkovo činnnej osoby z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia s dátumom zániku poistenia dňa 15. januára 2008 a dňa 6. apríla 2009 podal registračný list fyzickej osoby - prihlášku samostatne zárobkovo činnnej osoby na povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie s dátumom vzniku poistenia dňa 1. júla 2009. Žalobca bol v období od 27. novembra 2006 do 8. novembra 2010 zapísaný v registri finančných agentov a finančných poradcov vedenom Národnou bankou Slovenska (ďalej len „register“) ako podriadený finančný agent pod registračným číslom XXXXX. Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) sa v súvislosti so zistením skutočného stavu veci ohľadom povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby obrátila na žalobcu so žiadosťou o predloženie dokladov súvisiacich so zápisom žalobcu do registra. Žalobca sa k veci (jeho zápisu do registra) vyjadril tak, že o svojom zápise v registri nemal vedomosť a ak došlo k registrácii, tak len omylom, bez vedomia a súhlasu žalobcu. Prvostupňový správny orgán následne na základe žiadosti adresovanej Národnej banke Slovenska zistil, že žalobca bol dňa 27. novembra 2006 zapísaný do registra ako podriadený sprostredkovateľ poistenia pod registračným číslom PSP 035388 na základe návrhu na zápis podaného navrhovateľom, pričom uvedený zápis bol v registri zrušený dňa 8. novembra 2010, a to na základe návrhu na zrušenie zápisu podaného navrhovateľom. Prvostupňový správny orgán rozhodnutím číslo 16482-5/2018-PO z 31. mája 2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) rozhodol, že žalobcovi, ako samostatne zárobkovo činnnej osobe, nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 15. januára 2008, ale trvalo aj po tomto dni a aj od 1. júla 2008 a 1. júla 2009. Zásadným záverom, ktorým prvostupňový správny orgán dôvodil svoje rozhodnutie bol konštatovanie, že hoci žalobcovi dňom 15. januára 2008 zaniklo živnostenské oprávnenie, naďalej mu však trval zápis v registri. Prvostupňový správny orgán z uvedeného vyvodil, že žalobcovi dňa 15. januára 2008 nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby, ale uvedené poistenia trvali aj po 15. januári 2008 (z dôvodu pretrvávajúceho zápisu žalobcu v registri). Žalobca sa proti prvostupňovému správne rozhodnutiu odvolal. O odvolaní rozhodla žalovaná rozhodnutím číslo 60823-3/2018-BA z 24. októbra 2018 (ďalej len „druhohstupňové rozhodnutie“) tak, že odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila. Žalovaná, rovnako ako prvostupňový správny orgán, interpretovala ustanovenie § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., keď dospela k záveru, že „Registrácia v Registri finančných agentov a finančných poradcov, vedenom Národnou bankou Slovenska (predtým register sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia), sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu a zakladá fyzickej osobe status samostatne zárobkovo činnnej osoby na účely sociálneho poistenia podľa § 5 písm. c) zákona v znení účinnom do 31. decembra 2010.“. Z uvedeného žalovaná vyvodila, že „Skutočnosť, že účastník konania k 15. januáru 2008 ukončil podnikateľskú činnosť, ktorú vykonával na základe Živnostenského listu spisové číslo: ŽO-2002/47137-00002, nemá vplyv na zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia účastníka konania ako samostatne zárobkovo činnnej osoby ...“. Žalobca sa podaním označeným ako „Návrh na preskúmanie rozhodnutia č. 60823-3/2018-BA“ zo 17. decembra 2018, ktoré bolo krajskému súdu doručené 20. decembra 2018 (ďalej len „žaloba“) domáhal preskúmania zákonnosti druhohstupňového rozhodnutia. V podstatnom (vo vzťahu k aplikácii ustanovenia § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z.) žalobca svoj návrh odôvodnil tým, že dňa 15. januára 2008 ukončil podnikateľskú činnosť. Do registra bol zapísaný dňa 27. novembra 2006, avšak na základe návrhu na zápis podaného navrhovateľom - spoločnosťou InvestAge, a.s. Pre túto spoločnosť žalobca pracoval iba tri mesiace, nakoľko „... nesúhlasil s ich praktikami, pri uzatváraní zmlúv s klientami ...“ pričom mu boli vyplatené provízie v mesiacoch október, november a december 2006. Žalobca dôvodil, že o registrácii v registri nemohol vedieť, nakoľko bol registrovaný spoločnosťou InvestAge, a.s.

4. Za zásadnú, z pohľadu právneho posúdenia veci, krajský súd považoval otázku postavenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle ustanovenia § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že sa „... stotožnil s právnou argumentáciou žalovaného, že v období po 15. januári 2018 bol žalobca na účely sociálneho poistenia naďalej považovaný za samostatne zárobkovo činnnú osobu v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010. Toto postavenie získal na základe zápisu v registri finančných agentov, finančných poradcov a finančných sprostredkovateľov ...“. Z uvedeného krajský súd vyvodil záver, že na základe zápisu do registra bol žalobca samostatne zárobkovo činnnou osobou ako osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu. Krajský súd ďalej uviedol, že pre vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia je rozhodujúce, „... aby dotknutá osoba dosiahla príjmy z podnikania alebo z inej ako samostatne zárobkovej činnosti (podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov) a súčasne, aby tieto príjmy boli vyššie ako zákonom ustanovená hranica príjmov za príslušný kalendárny rok.“. Vychádzajúc z údajov poskytnutých Finančnou správou Slovenskej republiky krajský súd konštatoval, že príjmy žalobcu za roky 2006, 2007 a 2008 boli vyššie „... ako zákonom stanovená hranica príjmu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu ...“, z čoho vyvodil, že príjmy žalobcu z podnikania za uvedené roky dosiahli úroveň rozhodujúcu na vznik alebo na trvanie povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Vo vzťahu k tvrdeniu žalobcu o tom, že žalobca nevedel o svojej registrácii v registri (keďže zápis aj výmaz žalobcu z registra bol vykonaný na základe návrhu spoločnosti InvestAge, a.s.) krajský súd uviedol, že táto skutočnosť je pre účely konania irelevantná, keďže podstatnou je iba skutočnosť, či bol žalobca v registri registrovaný a nie to, kto takúto registráciu vykonal. Krajský súd, podporne argumentujúc referenciou na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/10/2016 z 27. septembra 2017, dospel k záveru, že rozhodnutie žalovanej vrátane postupu, ktorý vychádzal jeho vydaniu, je v súlade so zákonom, má oporu vo vykonanom dokazovaní a v náležite zistenom skutkovom stave, ktorý bol správne právne posúdený.

5. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd žalobu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

6. O náhrade trov konania rozhodol s odkazom na ustanovenie § 168 a § 167 ods. 1 (a contrario) SSP tak, že účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal.

II.

Kasačná sťažnosť

7. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť. Dôvod kasačnej sťažnosti žalobca v jej úvode vymedzil slovami: „... súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom dôvody kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g) a h) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej tiež „Správny súdny poriadok“) sú s opisom rozhodujúcich skutočností popísané v sťažnostných bodoch ...“.

8. Nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom videl žalobca v jeho nesprávnej interpretácii ustanovenia § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. tvrdiac, že „... jednak samotný zápis do registra sám o sebe nezakladá aj možnosť vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, a jednak, že túto môže vykonávať až na základe dohody (zmluvy) s iným samostatným finančným agentom ...“. Svoju argumentáciu podporil odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/26/2012 z 24. apríla 2013 a uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Vs/1/2019 z 30. apríla 2019. Rozpor právneho názoru krajského súdu (či už vo vzťahu k statusu žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. alebo vo vzťahu k posudzovaniu príjmov žalobcu ako poistenca) s vyššie označenými rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zároveň žalobca považoval za odklon od ustálenej praxe kasačného súdu a teda za kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h) SSP. V tejto súvislosti poukázal taktiež na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013.

9. Žalobca navrhol, aby kasačný súd „... zrušil rozsudok Krajského súdu Prešov zo dňa 11. februára 2020 č. k. 7Sa/30/2018-92 a vrátil vec na ďalšie konanie, alebo zmenil rozsudok krajského súdu zo dňa 11. februára 2020, č. k. 7Sa/30/2018-92, tak že zrušuje rozhodnutie žalovanej zo dňa 24. októbra 2018, č. 60823-3/2018-BA, a vec jej vracia na ďalšie konanie.“.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti

10. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním zo 14. mája 2020.

11. Kasačnú sťažnosť považovala za nedôvodnú, keďže žalobca podľa jej názoru v kasačnej sťažnosti neuviedol také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie druhostupňového rozhodnutia. Žalovaná sa stotožnila s právnym názorom krajského súdu, že žalobca sa na účely sociálneho poistenia v posudzovanom období považoval za samostatne zárobkovo činnú osobu v zmysle § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z., a to na základe zápisu v registri. Žalovaná svoju argumentáciu podporila rozborom a výkladom ustanovenia § 12 ods. 1 a 6 zákona č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 340/2005 Z. z.“). Vo vzťahu k žalobcom namietanému odklonu krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu žalovaná poukázala na skutočnosť, že žalobcom spomínaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 63/2012 z 21. februára 2013 sa týkal zmeny formy výkonu činnosti advokáta, nešlo teda o prípad obdobný ako prejednávajúca vec. Zároveň poukázala na skutočnosť, že po prijatí predmetného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ktorým bol zrušený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžso/7/2001) Najvyšší súd Slovenskej republiky opätovne vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 7Sžso/32/2013 z 27. novembra 2013, v ktorom sa „... opätovne stotožnil s právnym názorom Sociálnej poisťovne pri posudzovaní právneho postavenia advokátov na účely sociálneho poistenia ...“.

12. Žalovaná sa k žalobcom tvrdenému rozporu kasačnou sťažnosťou napadnutého rozsudku krajského súdu s právnym názorom vyjadreným v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/26/2012 z 24. apríla 2013 nevyjadrila.

13. Žalovaná navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

14. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalobcovi dňa 24. mája 2020 na vedomie.

IV.

Posúdenie kasačnej sťažnosti

15. Na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od 1. augusta 2021 prešiel výkon súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu. Podľa § 11 písm. h) SSP rozhoduje najvyšší správny súd o kasačných sťažnostiach. Najvyšší správny súd teda ako súd kasačný (§ 11 písm. h) SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná a teda je potrebné zrušiť rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP.

IV.1. Referenčné právne normy

16. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

17. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

18. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

20. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

21. Podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení, samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

22. Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení, povinne nemocensky poistení sú (b) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

23. Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení, povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c).

IV.2. Skutkový stav

24. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým krajský súd zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 24. októbra 2018, číslo 60823-3/2018-BA, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu proti prvostupňovému správne rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Prešov z 31. mája 2018, číslo 16482-5/2018-PO vo veci zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia.

25. Najvyšší správny súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané tie, pre jeho rozhodnutie relevantné skutočnosti, ktoré bližšie opísal v bode 3 vyššie.

IV.3. Aplikácia referenčných právnych noriem

26. Predmetom prieskumu krajského súdu bolo druhostupňové rozhodnutie, ktorým žalovaná zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie, ktorým prvostupňový správny orgán rozhodol, že žalobcovi nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové

poistenie dňa 15. januára 2008 (ale trvalo aj po tomto dni a aj od 1. júla 2008 a 1. júla 2009). Prvostupňový správny orgán tak rozhodol primárne vychádzajúc z interpretácie ustanovenia § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v rozhodnom znení, keď dospel k záveru, že žalobca mal aj po 15. januári 2008 (ku ktorému dňu podal žalobca registračný list fyzickej osoby - odhlášku s dátumom zániku povinného sociálneho poistenia dňa 15. januára 2008) status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Prvostupňový správny orgán uvedený status vyvodil zo skutočnosti, že žalobca bol zapísaný v registri od 27. novembra 2006 do 8. novembra 2010 ako „podriadený finančný agent (registračné číslo 35388)“. Tento záver (o statuse žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v období po 15. januári 2008 z titulu pretrvávajúceho zápisu v registri) si následne osvojila a do druhostupňového rozhodnutia reflektovala žalovaná. Obdobne tak urobil aj krajský súd, ktorý otázku posúdenia statusu žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v období po 15. januári 2008 zodpovedal pozitívne, vychádzal pritom z dvoch skutočností, ktoré považoval za v konaní preukázané.

27. Prvou skutočnosťou, z ktorej krajský súd jadrovo vychádzal, bol zápis žalobcu v registri. Konkrétne v tejto súvislosti krajský súd uviedol: „Súčasne z registra finančných agentov a finančných poradcov, vedenom Národnou bankou Slovenska, ktorý je dostupný na internetovej stránke Národnej banky Slovenska, ako aj z listu Národnej banky Slovenska zo dňa 7. mája 2018 vyplýva, že žalobca bol zapísaný v registri ako podriadený finančný agent (registračné číslo 35388) od 27. novembra 2006 do 8. novembra 2010.“ (bod 138 rozsudku krajského súdu). Z uvedeného bez ďalšieho [teda bez skúmania existencie zmluvy žalobcu s navrhovateľom zápisu (obchodnou spoločnosťou InvestAge, a.s.), resp. bez posudzovania komplexu oprávnenia žalobcu vykonávať činnosť podriadeného sprostredkovateľa poistenia] krajský súd vyvodil, že „Na základe zápisu do registra bol žalobca samostatne zárobkovo činnou osobou ako osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.“ (bod 140 rozsudku krajského súdu).

28. Druhou skutočnosťou, z ktorej krajský súd vychádzal, bola výška príjmov žalobcu v rozhodnom období. Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že „... nadobudnutie právneho postavenia samostatne zárobkovo činnnej osoby automaticky nezakladá tejto osobe povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie v rozhodnom období. Toto vznikne samostatne zárobkovo činnnej osobe až od 1. júla kalendárneho roku, ktorý nasleduje po kalendárnom roku, v ktorom bol dosiahnutý príjem vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu.“ (bod 142 rozsudku krajského súdu). Po sumarizácii príjmov žalobcu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu za roky 2006 až 2008 (bod 146 rozsudku krajského súdu) dospel krajský súd k záveru, že „Z poskytnutých údajov teda vyplýva, že príjmy žalobcu z podnikania za uvedené roky dosiahli úroveň rozhodujúcu na vznik alebo na trvanie povinného sociálneho poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 3 ods. 1 písm. b) a ods. 2 a 3 zákona o sociálnom poistení. Nie je pritom rozhodujúce, na základe akého právneho vzťahu fyzická osoba tieto príjmy z podnikania alebo z inej zárobkovej činnosti nadobudla. Rozhodujúcim je iba to, že fyzická osoba dosiahla v príslušnom kalendárnom roku príjmy podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov.“ (bod 147 rozsudku krajského súdu). Východiská opísané v bodoch 27 a 28 vyššie tvorili jadro odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktorému (zjednodušene povedané) na „potvrdenie“ druhostupňového rozhodnutia (zamietnutie správnej žaloby) postačoval záver, že žalobca bol v relevantnom období zapísaný v registri a jeho príjmy v relevantnom období prekročili zákonom stanovený limit.

29. Najvyšší správny súd musí dať za pravdu žalobcovi kasačnou sťažnosťou namietajúcemu ako nesprávne právne posúdenie veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP), tak odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP). V tejto súvislosti kasačný súd v prvom rade poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Sžo/20/2011 z 15. decembra 2011, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 4/2012 ako rozhodnutie č. 72. Najvyšší súd Slovenskej republiky v predmetnom rozhodnutí pomerne jednoznačne a kategoricky judikoval, že: „Zápis, alebo osvedčenie o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia podľa zákona č. 340/2005 Z. z. o sprostredkovaní poistenia a sprostredkovaní zaistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov plní registračnú funkciu v súvislosti s dohľadom Národnej banky Slovenska nad finančným trhom, ale nemá povahu oprávnenia podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003

Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Subjekt, zapísaný v uvedenom registri má len právo uchádzať sa o vykonávanie činnosti obchodného zástupcu. Zápis, alebo osvedčenie o zápise samotné nezakladajú oprávnenie vykonávať činnosť výlučného sprostredkovateľa poistenia, ktorú možno vykonávať len na základe zmluvy o obchodnom zastúpení s poisťovňou.“.

30. Na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uvedené v predchádzajúcom bode) následne odkazovali aj ďalšie rozhodnutia kasačného súdu, z ktorých najvyšší správny súd poukazuje napríklad na žalobcom v kasačnej sťažnosti spomenutý rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/26/2012 z 24. apríla 2013 alebo na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžso/8/2013 z 25. júna 2014. V druhom zo spomínaných rozsudkov kasačný súd (nad rámec záverov rozsudku sp. zn. 7Sžso/20/2011) uviedol, že: „Tento zápis, alebo osvedčenie o zápise bez ďalšieho nezakladajú subjektu oprávnenie vykonávať činnosť podriadeného sprostredkovateľa poistenia, pretože túto činnosť možno vykonávať len na základe zmluvy s poisťovacím agentom, poisťovacím maklérom alebo sprostredkovateľom poistenia z iného členského štátu, ktorej uzavretie predchádza tomuto zápisu.“.

31. Vo svetle vyššie označenej judikatúry kasačného súdu najvyšší správny súd konštatuje, že krajský súd pochybil a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, keď bez ďalšieho vyvodil status žalobcu v relevantnom období (od 15. januára 2008 do vzniku poistenia na základe registračného listu fyzickej osoby - prihlášky samostatne zárobkovo činnnej osoby na povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie) ako samostatne zárobkovo činnnej osoby podľa § 5 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. výlučne z toho, že žalobca bol zapísaný v registri.

32. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší správny súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná a teda je potrebné zrušiť rozsudok krajského súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie podľa § 462 ods. 1 SSP. Úlohou krajského súdu potom bude vec posúdiť a rozhodnúť v intenciách ustálenej judikatúry kasačného súdu, na ktorú najvyšší správny súd poukázal v bodoch 29 a 30 vyššie.

33. Keďže najvyšší správny súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, o náhrade trov kasačného konania rozhodne krajský súd podľa § 467 ods. 3 SSP.

34. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

